

Szász Tibor*

Beköszöntő a Kis Műhely rovat elé

A Debreceni Egyetem vezetése 2000 őszén határozta el tehetséggondozó programjának kidolgozását és bevezetését. (A program a Debreceni Egyetem Tehetséggondozó Programja, mely röviden DETEP elnevezést kapta.) Az első hallgatói csoport beválogatása az akkori II. évfolyam hallgatói köréből 2001 tavaszán indult be. A programot a karok által delegált oktatókból álló, a rektor tanácsadó testületként is működő DETEP-bizottság irányítja. A bizottság dolgozta ki a gondozás általános elveit, de a tagok a saját karukon a tehetséggondozó programjuk koordinálását is végzik.

Az egyetemi tehetséggondozó program célja – a DETEP beválogatási koncepciója szerint – a tehetséges hallgatók programszerű támogatása, a már működő más programokkal és szervezetekkel együttműködve, azok sajátos céljait és feladatait figyelembe véve. A DETEP keretében nyújtott támogatás főbb tartalmi elemei (ezek keretjellegű ajánlatok, az egyes karok saját lehetőségeik szerint ajánlják azokat hallgatóiknak):

- Egyéni munka tutorok irányításával. Minden hallgató munkáját egy tutor segíti, aki ösztönzi a hallgató kutatómunkáját, szakmai tevékenységét, segíti a hallgatót a szakmai kapcsolatok kialakításában, a kutatásban, publikálásban, pályázatok megírásában.
- Részvétel szakfordítói programokban.
- Karrier-tanácsadás, mely a szakmai szocializációt és a perszonalizációt segíti.
- Tudományos diákköri tevékenység.
- Konferenciák rendezése a DETEP-ben részt vevő hallgatóknak.
- Belföldi és külföldi tanulmányutak támogatása.
- Hallgatói kutatói kiegészítő ösztöndíj.
- Közreműködés a szakkollégiumi tevékenységben.
- A Debreceni Egyetem pályázatain a programban résztvevő hallgatók preferálása.

A DETEP egyik lényegi eleme a minden hallgatóra kiterjedő tutori rendszer, mely szerint a hallgatókkal egy oktatójuk nagyon intenzíven, személyre szabottan foglalkozik, támogatja az egyetemi követelményeket meghaladó munkájukat. A tutori támogatáson túl a résztvevő hallgatók kiegészítő ösztöndíjban is részesülnek.

* Dr. Szász Tibor a Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Karának dékánhelyettese, a Kar DETEP- koordinátora.
e-mail: tibor.szasz@econ.unideb.hu

A programba történő beválasztás a következő lépcsőfokokból áll: első lépésként a tanulmányi átlag alapján a karok képviselői delegálják a hallgatókat a DETEP felmérésére. A jelöltek azon másodéves hallgatók, akik tanulmányi átlaguk alapján kari szinten a legjobb 20%-ba tartoznak. Ezt pszichológiai és szociológiai vizsgálatok (intelligencia, pályaeérdeklődés, motivációk, karriercélok felmérése) követik. A kérdőívek, tesztek eredményeinek kiértékelése után a program koordinátorai tesznek javaslatot a kari képviselőknek a beválogatható hallgatók körével kapcsolatban. Végül a kar dékáni vezetése a javaslatok alapján, szakmai elbeszélgetés és a hallgatók saját elképzeléseinek megismerése után dönt arról, hogy végül ki fog bekerülni a DETEP-be.

A Közgazdaságtudományi Karon eddig 24 hallgató vett, illetve vesz részt a tehetséggon-dozó programban. A hallgatók eredményeikről évente kari, 2-3 évente pedig összegyűjtési DETEP-konferencián számolnak be. A kar vezetése a programban résztvevő hallgatók legjobb dolgozatait e folyóirat hasábjain is meg kívánja jelentetni, ezért mostantól kezdve, új rovatban, a Debreceni Egyetem Tehetséggon-dozó Programjában résztvevő hallgatók tanulmányaiból ad közre rendszeresen a *Competitio*.

Csontó Balázs – Siklós Dóra*

Több hitel, nagyobb kockázat?

*A tanulmány célja, hogy megvizsgálja a Magyarországon az utóbbi években tapasztalt gyors hitelnövekedés jellemzőit. A hitelek elérhetősége, a hitelállomány nagysága óriási jelentőséggel bír a gazdaságban. Előbbi kulcsfontosságú a fogyasztásukat simítani szándékozó háztartások és a be-ruházní kívánó vállalatok számára, míg utóbbinak a monetáris transzmisszió és az esetleges kockázatok szempontjából van jelentősége. A dolgozatban megvizsgáljuk a hitelexpanzió okait, mind a háztartások, mind a vállalatok hitelezésének esetében. Ezt követően bemutatjuk, hogy a nagyobb hitelállomány javíthatja a monetáris transzmisszió hatékonyságát. Ugyanakkor a nagymértékű hitel-növekedés kockázatokkal is jár - dolgozatunkban a mikrogazdasági kockázatokkal, a bankrendsz-
szer hitelkockázatával foglalkozunk. Külön foglalkozunk annak egyre nagyobb jelentősége miatt a devizahitelezéssel. Bemutatjuk Krugman (1999) modelljét az ázsiai válsággal kapcsolatban, majd egy kevésbé szélsőséges esetet vizsgálva rámutatunk, hogy a devizában történő eladósodás növeke-dése csökkenti a monetáris politika képességét az aggregált kereslet befolyásolására.*

Journal of Economic Literature (JEL) kód: E51

Kulcsszavak: hitelnövekedés, devizahitelezés

A hitelek növekedése háromféleképpen valósulhat meg:

- *Trendszerű növekedés.* A hitelnövekedés a pénzügyi fejlődést tükrözi. Az eddigi eredmények alapján a pénzügyi fejlődés elősegíti a gyorsabb gazdasági növekedést (Kiss-Nagy-Vonnák 2006, IMF 2004).
- *Ciklikus növekedés.* A hitelek ciklikus változását Kiyotaki és Moore (1997) mutatja be. Modelljükben a hitelek felvételének feltétele a fedezet megléte. Ekkor a tartós (durable) eszközök (föld, épületek, gépek) kettős szerepet töltenek be: egyrészt termelési tényezők, másrészt a hitelek fedezeteként szolgálnak. A hitelkorlát és az eszközárak között így kölcsönös függőség jön létre: a korlát nagyságát befolyásolja a fedezetként szolgáló eszközök ára, az eszközárakat pedig a korlát mértéke. Feltételezik, hogy a föld kínálata fix, és hogy vannak jelentősen eladósodott vállalatok, valamint olyanok, akik még nem érték el hitelkorlátukat. Ekkor a *t*-dik időszakban bekövetkező negatív átmeneti termelékenység

* Csontó Balázs és Siklós Dóra a Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Karának ötödéves hallgatói, a Közgazdaságtan Tanszék demonstrátorai.

E-mail: csonto.balazs@gmail.com, godiva23@gmail.com

Köszönettel tartozunk Bodnár Katalinnak és Jankovics Lászlónak értékes megjegyzéseikért. A fennmaradó hibákért felelősség csak a szerzőket terheli.

A dolgozat a Magyar Nemzeti Bank által 2006-ban „A pénz nyomában” címmel kiírt tanulmány pályázaton első helyezést ért el.